

GORENJSKA: Odkup lesa se je drastično znižal, cene so padle - Kaj lahko naredijo lastniki gozdov?

dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
uni. dipl. ing. gozd. Tina Jemec, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
Darja Stare, mag. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
uni.dipl.ing.gozd. Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 15.04.2020

Februarski vetrolom (med 4. in 6. 2. 2020) je po zadnjih ocenah Zavoda za gozdove Slovenije na

kranjskem gozdnogospodarskem območju poškodoval okrog 70.000 m³ drevja, pretežno iglavcev, največ v krajevni enoti Kranj med Kranjem in Zgornjim Brnikom (okrog 50.000 m³). Po besedah vodje območne enote Kranj, Janeza Logarja, je na prizadetih območjih saniranih nekje do dve tretjini poškodovanih gozdov. Sanacija je potekala tako hitro tudi zato, ker so se lastniki gozdov povezali in skupaj poiskali izvajalce del. Zaradi ugodnih terenskih razmer je prevladovala strojna sečnja. Na območju KE Kranj je tako po oceni Zavoda za gozdove še vedno med 15.000 in 20.000 m³ neposekanega drevja. Ostala so predvsem delovišča tistih lastnikov, ki so manj vestni, imajo težave z mejami ali solastništvom. Tudi v času epidemije se sanacija v zasebnih gozdovih nadaljuje.

Vse večji problem pa predstavlja odkup lesa na kamionski cesti, saj se je le ta v zadnjih tednih močno zmanjšal, cene pa so padle. O možnosti odkupa, trenutnih cenah in napovedih, smo povprašali tudi nekaj večjih odkupovalcev lesa na Gorenjskem: Megales d.o.o., GG Bled d.o.o., KGZ z.o.o. Škofja Loka, LIP Bohinj d.o.o. in Gozdarstvo RIS d.o.o.

Odgovori podjetij niso spodbudni. Vsi odkupovalci se srečujejo s težavami predvsem na strani nadaljnje prodaje v Avstrijo in Italijo ter ponekod tudi doma. Odkup od zasebnih lastnikov se je v aprilu bistveno zmanjšal. Po podatkih Statističnega urada RS je bil odkup iz zasebnih gozdov v aprilu v preteklih letih med 95.000 in 120.000 m³, pri tem pa je potrebno upoštevati še dejstvo, da zajame SURS le del odkupa iz zasebnih gozdov. Po besedah naših sogovornikov se je odkup pri nekaterih

odkupovalcih zmanjšal tudi do 80 % in trenutno poteka samo za stalne stranke ali za že dogovorjene količine (po dolgoročnih pogodbah). Trenutno les večinoma odkupijo domači predelovalci. Odkup iz zasebnih gozdov poteka nemoteno predvsem tam, kjer imajo znanega kupca okroglega lesa.

Podobno je tudi s cenami. Večina sogovornikov poudarja, da so cene gozdnih lesnih sortimentov padle. Največji padec cen je trenutno pri bolj kakovostni hlodovini, saj so žagarski obrati v Avstriji bistveno zmanjšali proizvodnjo oziroma jo v začetku aprila nekateri celo ustavili. Pri odkupu hlodovine kakovostnega razreda A, B in C so v KGZ Škofja Loka zabeležili padec cen za približno 15 €/m³. Nekoliko bolj ugodne so razmere na trgu s celuloznim in embalažnim lesom, saj ta predelava poteka bolj nemoteno, tako pri nas, kot tudi v sosednjih državah. Vendar so kljub temu cene padle v povprečju za več kot 7 €/m³. Podobno tudi v podjetju Megales, d.o.o. odkup lesa v času epidemije izvajajo normalno, so pa količino odkupa omejili na 70 % rednega odkupa. Trenutno odkupujejo vse sortimente, razen tistih, ki so sezonsko vezani in je priporočljivo, da se sekajo v času izven vegetacijske dobe (npr. hlodovina listavcev, hlodovina bora,...). Odkupne cene lesa so se v času epidemije v povprečju znižale za 10 - 15 €/m³.

V kolikor se bodo neugodne razmere nadaljevale in bodo avstrijske žage začenjale s proizvodnjo počasneje, kot je bilo predvideno, potem se lahko stanje na našem trgu še poslabša oziroma ostane tako neugodno tudi v maju. V kolikor pa bodo države (tako Slovenija kot tudi Avstrija in Italija) do konca aprila odprle meje in omilile ukrepe pa lahko trg ponovno zaživi že maja. Torej je na mestu razmislek o preložitvi rednih sečenj vsaj za kak mesec.

Sogovorniki poudarjajo, da je napovedovanje stanja na trgu v naslednjih mesecih zelo negotovo in težavno. Lastnikom gozdov svetujejo naj ne sekajo, v kolikor ni res nujno oziroma v kolikor nimajo znanega kupca. V posebno nezavidljivem položaju pa so tisti lastniki gozdov, ki še niso zaključili s sanacijo po vetru poškodovanih gozdov. Skrbi jih pa tudi kaj se bo zgodilo v primeru povečanega obsega lubadarja v letošnjem letu, saj bo to privedlo do dodatnih še večjih količin lesa na trgu, posledično pa dodatno razvrednotenje in velike omejitve pri dobavah.

Primeren je tudi nasvet, da naj lastniki gozdov zdaj izvajajo gozdna gojitvena dela, saj se cena sortimentov iz redčenj ni toliko znižala kot cene drugih sortimentov, pa tudi izvoz lesnih sekancev v Avstrijo še poteka. Eden od nasvetov za lastnike gozdov je tudi ta, da v primeru možnosti predelave okroglega lesa doma, naj se do nadaljnjega raje poslužujejo le tega.

So pa tudi podjetja, kot je na primer podjetje AIDA d.o.o. iz Vranskega. Sporočili so nam namreč, da njihova proizvodnja in predelava lesa poteka normalno in zato odkupujejo hrastovo hlodovino v enakih količinah kot pred epidemijo. Želimo si, da je takšnih podjetij, ki jih trenutne neugodne razmere niso prizadele, v Sloveniji še veliko več, in o takšnih primerih bomo z veseljem poročali v kakšnem od naslednjih prispevkov.

Torej kaj svetovati lastnikom gozdov na Gorenjskem? Po pogovoru s ključnimi deležniki v gozdarstvu na Gorenjskem lahko zaključimo:

- če ni nujno, oziroma nimate znanega kupca okroglega lesa, ne sekajte
- v gozdovih raje opravite nujna negovalna dela
- pred začetkom sečnje se pozanimajte o možnosti odkupa lesa in o trenutnih cenah posameznih sortimentov
- bodite pozorni na pojav lubadarja
- za nasvet o sanaciji poškodovanih gozdov ter o nevarnostih napada podlubnika se obrnite na

revirnega gozdarja Zavoda za gozdove Slovenije.